

Deus incipere in tempore aliquid velle liberè: quia si aliquid esset incommo- dum, maximè quia mutaretur.

Improbatur dicta sententia.

XI. **H**æc argumenta, si putam naturalem ratio- nem spectemus, adeo sunt difficilia, vt patet hanc verisimilem: & probabilem red- dere videantur: in si verè & dignè sentiamus de Deo, & maximè prout fide docemur, nullo in o- postumus huic assentiri sinæ, et si oporteret igno- rantiam nostram, in omnibus his difficultatibus expediendis, confiteri. Atque ita Ferrar. 1. cont. Gent. c. 75. & recentiores D. Tho. commentato- res in 1. p. grauior hoc Caietani placitū reuincunt, ac reprehendunt. Fundamentum est, quia ex illa Caietani sententia multæ imperfectiones attribuitur Deo. Primum, quod sit capax additionis per- fectionis realis, & quod hæc additio ex parte facta sit in æternitate, ex parte verò non sit facta, sed maneat in Deo illa capacitas non reducta ad ac- tum. Respondet Caietanus, hanc perfectionem non esse magnam, vel simpliciter simplicem, sed tamen simplicem, & ideo illa non esse inconuenientia, quia sine tali additione Deus manet summus per- fectus, & cum illa non manet perfectior intensi- uè, sed quasi extensiue, quia in sua essentia conti- net eminenter totam illam perfectionem. Quæ responsio ex eo ab aliquibus improbat, quod ab- surdum esse censent ponere in Deo perfectionem aliquam diminutam, & simplicem. Sed hoc nisi ali- quid aliud addatur, non videtur esse magnam in- conuenientiam, quia nos admittimus in Trinitate per- fectiones relatiuas, quæ formaliter non sunt per- fectiones simpliciter simplices, sed tamen in pro- priis generibus seu rationibus, & in eo sensu dici possunt perfectiones secundum quid.

XII. Quamquam cum Caietanus hoc non admittat in relationibus, contra eum maiorem hæt efficacia argumentum. Et præterea censio esse longe di- uerſam rationem de perfectionibus absolutis, & de rela- tiuis, perfectio in relatiuæ ex intrinseca ratione hæt vt non possit esse perfectio simpliciter, absque vlla imperfectione, quia illa oppositio non est imper- fectio, neque excludit à singulis relationibus om- nem aliam perfectionem simpliciter, & infinita- tem in genere entis, simul cum infinita perfectio- ne in proprio genere. At verò perfectio absoluta ex hac generali ratione non habet, quod non sit per- fectio simpliciter: aliàs nulla esse posset perfectio simpli- citer. Quod ergo aliqua perfectio absoluta non sit simpliciter perfectio, semper prouenit ex imperfectione admitta. Nam cum ex comu- ni ratione perfectionis absoluta non habeat repu- gnantiam cum aliqua alia perfectione maiori, vel æquali, quod secundum propriam rationem talem repugnantiam habeat, non est sine imperfectione. Maximè quia omnis oppositio inter absolutas se- per includit imperfectionem, saltem ex parte al- terius extremi quod imperfectum est.

XIII. Hæc autem generalis ratio magis declarat, & roboratur, descendendo in particulari ad per- fectionem de qua loquimur. Primum quidem, quia si actus liber voluntatis diuine dicitur aliquam per- fectionem, interrogo quæ nam illa sit. Respon- det Caietanus esse perfectionem liberalitatis, in te-

ricordie, aut iustitie, aut alterius similis virtutis, quæ per actus rectissimam voluntatis exerceri po- test. At enim liberalitas, misericordia, & iustitia perfectiones simpliciter sunt, alioquin non essent formaliter in Deo. Quod si Caietanus dicat, libe- ralitatem, verbi gratia in actu primo esse per- fectionem simpliciter, in actu autem secundo esse perfectionem; non tamen simpliciter, primum, loquens lo, vt loquitur, de actu secundo in man- ente, in terminis ipsis inuoluit repugnantiam, quia actus secundus ex suo genere perfectior est quàm primus. Deinde, magnam imperfectionem tribuit Deo, ponens in illo actum primum proprium & separabilem à secundo, & actuabilem per il- lum. Nec satis est, si quis dicat, talem actum pri- mum semper ac necessario esse in aliquo actu se- cundo, vt v. g. liberalitatem in actuali & simplici affectu ad honestatem liberalitatis. Quia hoc non excludit quin respectu alicuius actus secundi sit verè actus primus, nam ad illum ex se est in po- tentia, & per illum constituitur in actu vltimo sub ea ratione. Demique, cur potius talis actus pri- mus est perfectio simpliciter, quam talis actus secundus? Certè huius ratio reddi non potest, nisi ob aliquam imperfectionem adiunctam, & eam qua in ipsius terminis actus primi & secundi imbibitor, est sufficiens illa tamen declaratur, talem actum tamen secundum quàm primum non posse esse perfectionem simpliciter, quia neuter est actus purus, cum inter se comparantur vt po- tentia & actus.

XIII. Secundo ille actus liber, qui in suo ordine con- ceipitur vt secundus & vltimus, ita vt secundum propriam realem perfectionem & entitatem pos- sit non esse in Deo, & consequenter simpliciter non esse, hoc ipso includit magnam imperfec- tionem, quæ manifestior esse potest, quàm posse non esse. Dices, Postquam semel est non potest non esse. Sed, quid hoc refert ad excludendam imperfectionem simpliciter? Primum, nam id non ha- bet ex se, sed ad summum ex immobilitate, & co- nstantia (vt sic dicam) diuinae voluntatis, tamen si consideratur conditio & natura illius perfectio- nis liberæ, et ex se non repugnant iterum non esse, cum absolute non sit ens necessarium. Secun- do hoc ipsum, scilicet non esse ens absolute & intrinsece necessarium absque illa hypothese, est satis magna imperfectio, scilicet absolute & sim- pliciter posse non esse. Quod tertio euidenter in- spici potest in actibus liberis, quos Deus habere potuit & non habuit, nec habebit vnquam: illi, absolute nihil sunt nunc, & cum esse potuissent, habent suam non repugnantiam ad essendum, atque adeo sunt simpliciter possibiles obiecti: hæc autem est quasi transcendentalis imperfectio creaturarum. Imò Sancti omnes radicem om- nium imperfectionum creaturarum entium in hoc ponunt, quod ex se sunt nihil. Quarto ex hoc ne- cessario consequitur quod isti actus quando sunt non possunt esse suum esse quidditaneum & essentialiter, nam ens quod huiusmodi est, nunquam potest concipi aut esse sub nihilo: ens autem quod non est essentialiter suum esse, est ens participa- tum, finitum & imperfectum.

Quomodo percipit ac principaliter necesse est vt talis actus sit actualiter in re ipsa distinctus à di- uina voluntate, si non vt res omnino distincta (hoc